

RAPORTI MIDIS VARËSISË NGA INTERNETI, KËNAQËSISË NGA JETA
DHE VETMISË NË MESIN E ADOLESHENTËVE ME NXËNËS TË
SHKOLLAVE TË MESME TË KLASAVE TË 11'ta QË STUDIOJNË NË
GJUHËN TURKE NË KOSOVË

TEMA PËR TITULLIN MASTER NË PSIKOLOGJINË SHKOLLORE DHE
KËSHILLIM

nga

MERVE SIPAHI KRASNIQI

UNIVERSITETI I PRISHTINËS

“HASAN PRISHTINA”

FAKULTETI FILOZOFIK DEPARTAMENTI I PSIKOLOGJISË

PRISHTINË

Mars, 2022

Raporti në mes të varësisë nga interneti, kënaqësisë nga jeta dhe vetmisë në mesin e adoleshentëve me nxënësit e shkollave të mesme të klasave të 11'ta që studiojnë në gjuhën turke në Kosovë

Kandidatja: Merve Sipahi Krasniqi

Mentori: Prof. Asoc. Dr. Aliriza Arënliu

Në këtë studim, është shqyrtuar marrëdhënia midis varësisë nga interneti, kënaqësisë nga jeta dhe vetmisë tek adoleshentët. Shembulli i hulumtimit janë nxënës të klasave të 11-ta të cilët studiojnë në paralelet turke në shkollat e mesme në Kosovë. Në studim morën pjesë 126 nxënës të shkollave të mesme. Duke marrë parasysh prevalencën e përdorimit të internetit në vitet e fundit, një studim i tillë është i nevojshëm në vendin tonë duke konsideruar faktorët e rrezikut që shkakton varësia nga interneti. Mendohet se ky hulumtim do të kontribuojë në përmbushjen e kësaj nevoje. Për më tepër, studimi është i rëndësishëm për faktin se është studimi i parë që shqyrton marrëdhëniet ndërmjet varësisë nga interneti, kënaqësisë nga jeta dhe vetmisë tek adoleshentët me pjesëtarët e komunitetit turk që jetojnë në Kosovë.

Hulumtimi është shkruar në 62 faqe, në të cilat përfshihen Kapitulli I, Hyrja, Kapitulli II, Shqyrtimi i Literaturës, Kapitulli III, Metodologjia, Kapitulli IV, Rezultatet e studimit, Kapitulli V, Diskutimi, Kapitulli i VI, Limitet dhe Rekomandimet e Studimit, si dhe në fund referencat dhe shtojcat, që përfshijnë pyetësorët e përdorur.

Kapitulli 1: Hyrja

Në pjesën e parë, hulumtimi përmban informacione të tilla si prezantimi i variablave të kërkimit dhe studimet mostër me variablat që hulumtohen në mbarë botën. Pjesa tjetër përfshinë informacione për zhvillimin dhe përhapjen e internetit në botë dhe përhapjen e tij në vitet e fundit.

Kapitulli 2: Shqyrtimi i literatures

Në pjesën e dytë, hulumtimi përfshin një rishikim të literaturës së përbërë nga disa pjesë, në të cilën janë shpjeguar në detaje variablat, përkatësisht periudha e adoleshencës, varësia nga interneti dhe kriteret diagnostikuese që shpjegojnë varësinë nga interneti, vetminë dhe kënaqësinë nga jeta. Kjo pasohet nga një përmbledhje e detajuar e literaturës së marrëdhënies midis varësisë nga

interneti, kënaqësisë nga jeta dhe vetmisë tek adoleshentët. Tek seksioni i fundit është përfshirë një shqyrtim që ndërlidhet me hulumtimin aktual, që synon të sigurojë një sfond teorik të gjendjes mbi të cilën bazohet studimi. Për këtë, janë dhënë pyetjet kërkimore si në vijim:

1. A ndikon vetmia dhe kënaqësia nga jeta në varësinë nga interneti tek adoleshentët?
2. A ndryshon varësia nga interneti tek adoleshentët sipas ndryshores së arritjeve akademike?
3. A ndryshon varësia nga interneti tek adoleshentët sipas ndryshores gjinore?
4. A ndryshon shkalla e kënaqësisë nga jeta sipas gjinisë?
5. A ndryshon shkalla e vetmisë sipas gjinisë?

Ndërkaq hipotezat e këtij punimi janë:

H1: Rritja e vetmisë do të rrisë varësinë nga interneti tek adoleshentët.

H2: Adoleshentët me kënaqësi të ulët nga jeta janë të varur nga interneti.

H3: Shkalla e varësisë nga interneti është më e lartë tek adoleshentët meshkuj krahasuar me adoleshentet femra.

H4: Adoleshentët femra kanë një normë më të ulët të kënaqësisë nga jeta sesa adoleshentët meshkuj.

H5: Shkalla e vetmisë së adoleshentëve meshkuj është më e lartë se ajo e adoleshentëve femra.

Kapitulli 3: Metodologjia

Kapitulli i tretë përfshin metodologjinë e studimit, që përbëhet prej pesë seksioneve. Në pjesën e parë prezantohen të dhënat e pjesëmarrësve të përbërë nga 126 persona. Në pjesën e dytë, mjetet e përdorura për mbledhjen e të dhënave në hulumtim japin informacion rreth informacionit demografik, shkallës së varësisë nga interneti, shkallës së vetmisë, shkallës së kënaqësisë nga jeta. Në kapitullin e tretë jepen informacione se si është aplikuar dhe si është punuar hulumtimi. Në kapitullin e katërt jepet informacion se cilat rregulla etike merren parasysh gjatë zbatimit të hulumtimit. Kapitulli i pestë jep informacion të përgjithshëm për analizën e të dhënave.

Kapitulli 4: Rezultatet

Pasi të dhënat e hulumtimit janë futur në programin e paketës spss 22, janë bërë analizat e nevojshme dhe janë paraqitur në formën e tabelave një nga një dhe janë marrë këto rezultate: Në studim morën pjesë 126 nxënës të shkollave të mesme. 58 (46.0%) e pjesëmarrësve ishin femra dhe 68 (54.0%) ishin meshkuj. 45 (35.7%) e pjesëmarrësve ishin nga shkolla e mesme, gjimnazi “Gjon Buzuku”, 30 (23.8%) nga shkollën e mesme mjekësisë “Luciano Motroni”, 8 (6.3%) nga shkolla e mesme ekonomike “Ymer Prizreni”, 20 (15.9%) nga shkolla e mesme teknike “Gani Qavdarbashi”, 8 (6.3%) nga gjimnazi “Sami Frashëri” (Prishtinë), si dhe 15 (11.9%) shkolla e mesme Atatürk (Mamushë). Kur u ekzaminuan vlerat e anshmërisë dhe kurtozës së peshores, u përcaktua se ato ishin midis -1.5 dhe +1.5, në përputhje me këto rrethana, pikët e shkallës treguan një shpërndarje normale. Ndërsa pjesëmarrës të varur nga interneti me një rezultat total prej 80 e lart nuk mund të përcaktoheshin, u përcaktua se 91 persona (72.2%) me një rezultat midis 0-49 nuk shfaqën asnjë simptomë, dhe 35 persona me një rezultat midis 50- 79 (27.8%) shfaqën simptoma të kufizuara. Simptoma të kufizuara janë vërejtur në 26 (38.2%) meshkuj dhe 9 (15.5%) femra. U vu re se tek nxënësit me një notë mesatare akademike midis 1-2 dhe 2-3 u shfaqën simptoma të kufizuara të varësinë nga interneti, ndërsa nxënësit me një notë mesatare akademike 3-4 dhe 4-5 nuk shfaqën asnjë simptomë të varësinë nga interneti. Është përcaktuar se ekziston një lidhje domethënëse, pozitive dhe e dobët midis varësisë nga interneti dhe shkallës së kënaqësisë nga jeta. ($r=0.190$, $p=0.033<0.05$). U përcaktua se ekziston një lidhje domethënëse, negative dhe shumë e dobët midis shkallës së vetmisë së UCLA dhe shkallës së kënaqësisë nga jeta. ($r=-0.235$, $p=0.008<0.05$). Nuk u gjet asnjë lidhje domethënëse midis shkallës së varësisë nga interneti dhe shkallës së vetmisë së UCLA ($r=0.001$, $p=0.993>0.05$).

Kapitulli 5: Diskutimi

Kapitulli i pestë përfshin diskutimin, ku shpalosen rezultatet e studimit duke u krahasur me rezultatet e studimeve të tjera, të cilat janë relativisht lineare dhe përcjellin logjikën e rezultateve të prezentuara deri në një pikë. Në botën e sotme ku jeta pa internet është pothuajse e pamundur, kohëzgjatja e gjatë e përdorimit të internetit ka disa pasoja negative si varësia nga interneti. Në këtë seksion diskutohen gjetjet e hulumtimit, në të cilat u jepet përgjigje hipotezave të hulumtimit, dhe gjetjet e ngjashme kërkimore të publikuara në literaturë dhe gjetjet e kundërta të hulumtimit, diskutohen duke i krahasuar ato.

Kapitulli 6: Rekomandimet dhe limitet

Mangësia më e rëndësishme e hulumtimit është se mostra nuk është e lartë dhe aplikohet vetëm për nxënësit me kombësi turke.

Arsyeja pse u zgjodhën në studim vetëm nxënësit e klasave të 11-ta është se ata janë në mes të gjimnazit dhe periudhës së adoleshencës. Megjithatë, mund të rekomandohet përfshirja e të gjitha semestrave të shkollave të mesme në studime më të mëdha që do të kryejnë të njëjtin kërkim mbi studentët e pakicës turke në të ardhmen. Krahasimet ndërmjet klasave dhe krahasimet sipas moshës do të jenë të dobishme për arritjen e rezultateve më të shëndetshme dhe më të sakta.

Gjithashtu, duke zgjedhur shkollat e mesme ku shkollohen së bashku nxënësit e komuniteteve dhe ata shqiptarë, mund të diversifikohen rezultatet e hulumtimit dhe mund të merren rezultate më interesante nga rezultatet e hulumtimit duke bërë krahasime midis kombeve.

Hulumtimi është i rëndësishëm në atë që është studimi i parë i varësisë nga interneti dhe variablat e lidhura me adoleshentët e pakicës turke kosovare dhe do të jetë një dritë dhe frymëzim për hulumtimet e ardhshme.